No. 63. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 25 Mei.

K. ALEEWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte en doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel, bevattende:

1. de lijst der 32 hoogst aangeslagenen in 's rijks directe belastingen in de provincie Zeeland;

2. overzigt van het verslag nopens den toestand der gemeenten Middelburg en Goes, over 1860.

Aankondigingen

VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

De burgemeester en wethouders van Vlissingen:

Maken bekend dat de **Kermis of Jaarmarkt** binnen die gemeente zal aanvangen op Maandag den 15 Julij en eindigen op zaturdag daaraanvolgende; zullende geene bedelaars, horoscooptrekkers, loterijspelers, houders van draaiborden of kwakzalvers, op gezegde kermis worden toegelaten, noch zulke personen als, voor zoo ver gevorderd, van geen patent zijn voorzien.

Wordende de kooplieden enz. uitgenoodigd, om tot het bekomen van plaatsen, zich tijdig en wel uiterlijk binnen vier dagen vóór den aanvang, in persoon of met vrachvrije brieven *en met opgaaf der grootte hunner tenten of kramen*, in nederlandsche maat, aan te melden bij den marktmeester.

Vlissingen, den 23 mei 1861.

De burgemeester en wethouders voornoemd,
J. W. CALLENFELS.
De secretaris,
P. FORBES WELS.

OPENBARE VERPACHTING.

Burgemeester en wethouders van Goes zullen, op Zaturdag den 8sten Junij 1861, des namiddags ten één ure, ten raadhuize dezer gemeente, in het openbaar aan de meestbiedenden trachten te verpachten:

1. de vuilnis en haardasch dezer gemeente;
2. het nachtwerk binnen deze gemeente;

beide voor den tijd van zeven jaren, aanvangende den 1sten Julij 1861 en zullende eindigen den laatsten Junij 1868.

De voorwaarden, waarop deze verpachtingen zullen plaats hebben, zijn ter lezing gelegd ter secretarie dezer gemeente, iederen werkdag, van des voormiddags 9 tot des namiddags 2 ure.

Gedaan te Goes, den 18 Mei 1861.

Burgemeester en wethouders voornoemd,
M. P. BLAAUBEEN.
De secretaris,
H. C. PILAAR.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 24 mei.

Naar wij vernemen is dezer dagen door de arrondissements regtbank alhier eene lijst van aanbeveling van drie kandidaten opgemaakt, ter voorziening in de vacature van kantonregter te Sluis. Op die lijst komen voor: de heeren mr. J. A. M. van der Hardt Aberson, griffier bij het kantongeregt te Medemblik; jhr. mr. W. E. van Panhuys, advokaat te Middelburg, en S. A. de Smidt, kandidaat-notaris te Schoondijke.

Sedert wij de namen hebben medegedeeld van de verschillende solisten, die zich tot medewerking op het aanstaande Zesde zeeuwsch muziekfeest hadden verbonden, ontving *het comité het teleurstellend berigt dat de heer mr.* G. L. Herckenrath te Rotterdam door van zijnen wil onafhankelijke omstandigheden verhinderd werd. Het comité is er echter nu in geslaagd die plaats op waardige wijze te doen vervangen door den heer Ch. Bergstein te Aken. Voorts zal jhr. W. M. H. de Jonge van Zierikzee, die zich ook op het vijfde muziekfeest aldaar en eenige jaren geleden bij de uitvoering van het oratorium *Die Schöpfung* alhier, deed hooren, mede in een der nommers een bas-solo op zich nemen.

* Bij het wegnemen van een stelling op 's rijks werf te Vlissingen, is een der daaraan bezig zijnde werklieden door een nedervallende schoor zoodanig getroffen dat hij ernstig bezeerd naar zijne woning vervoerd is moeten worden.

* Uit Utrecht schrijft men ons 23 dezer:

De rij der wintervermaken is gesloten en die der zomerfeesten begint. Doch de laatste zijn zelden vele in onze rustige akademiestad. Het gemis van een goed lokaal voor zomerconcerten doet ons tevreden zijn met het lokaal in Tivoli, dat echter verleden jaar meer regenbuijen dan bezoekers heeft ontvangen. *Doch in de volgende maand zal Utrecht werkelijk* een groot feest vieren: de utrechtsche akademie viert haar gewone lustrum, ditmaal nog grooter dan gewoonlijk, omdat het het 225jarig bestaan der hoogeschool geldt. Er zijn tal van geruchten in omloop, die verzekeren *dat de feestviering* ditmaal bijzonder luisterrijk zal zijn; men spreekt zelfs van eerbewijzingen, anders niet bij een gewoon lustrum gebruikelijk. Doch wat me van een goed onderrigte hand wordt verzekerd, wil ik u mededeelen: en gij zult de eerste zijn, die het vermeldt. Sedert jaren waren de klagten over den slechten toestand van het akademiegebouw, of beter gezegd, *over het volstrekt gemis van een goed akademiegebouw* talloos en vruchteloos. Thans wordt een gebouw met grooten haast in orde gemaakt. Waarschijnlijk zal het bij gelegenheid van het feest aan de akademie ten gebruike worden aangeboden.

Het programma der feestelijkheden circuleert, doch het officiële kan ik u niet geven. Dit is zeker, dat Utrecht een geheele week op de meest *verschillende wijze zal feestvieren.* Een der réunie's van oud-studenten is bij gebrek aan deelnemers in duigen gevallen: een der naweën der vroegere scheiding.

Gelijk gewoonlijk zal ook ditmaal een plaatwerk ter herinnering aan de maskerade het licht zien. De proefplaat is verschenen en keurig van uitvoering. In verschillende groepen zal de maskerade de ontwikkelingsgeschiedenis der europesche volken tot de hervorming voorstellen. De reeds verschenen plaat stelt het hof van de Medicis voor. Zij getuigt in zuiverheid van bewerking zeer gunstig voor den heer Vermeulen, die de photographie heeft vervaardigd.

Het eenige nadeel, dat de vorm van groepering, door de maskerade-commissie en den uitgever gekozen, heeft, is dit: de deelnemers aan den optogt vinden in later jaren in deze platen geen hulpmiddel voor hunne herinnering, en vinden er ook geen portretten op terug, doch tegenover dit geringe nadeel staat het grootere voordeel, dat ditmaal de maskeradeplaten eenige kunstwaarde zullen bezitten, wat van de vroegeren juist niet altijd kon gezegd worden.

Op den 18 dezer is door Z. M. op de gebruikelijke wijze in een bijzonder gehoor ontvangen sir Andrew Buchanan, ter overhandiging zijner geloofsbrieven als buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van hare groot-britannische majesteit bij het nederlandsche hof.

Z. K. H. prins Hendrik zal zich in deze maand of in den aanvang der volgende naar Luxemburg begeven.

H. M. de koningin is dingsdag morgen per extra-spoortrein van 's Gravenhage over Rotterdam naar Stuttgardt vertrokken.

Zijne exc. de minister van staat, Rochussen, heeft de residentie verlaten tot het doen eener buitenlandsche reis.

Gisteren zijn de miliciens der ligting van 1860, die zich nog van de onderscheidene korpsen van het leger in reserve bevonden, in werkelijke dienst opgetreden en uit de onderscheidene hoofdplaatsen der provincie, naar hunne respectieve korpsen vertrokken, om aldaar gekleed en in den wapenhandel geoefend te worden.

De gemeenteraad van Rotterdam heeft gisteren het voorstel tot afschaffing der *belasting op tooneelvoorstellingen* en andere openbare vermakelijkheden, verworpen met 23 tegen 10 stemmen.

De Utrechtsche courant meldt dat bij de in verschillende plaatsen van het land gevestigde afdeelingen der vereeniging Het metalen kruis, het voornemen bestaat om in de laatste dagen der maand augustus eene algemeene bijeenkomst te houden te Utrecht, welke drie dagen zal duren.

De Hollandsche maatschappij der wetenschappen heeft zaturdag den 18 dezer te Haarlem, hare jaarlijksche algemeene vergadering gehouden. Op die vergadering is onder anderen besloten tot het opnemen in de werken der maatschappij van eene verhandeling van den heer Winkler, te Haarlem, over de fossile visschen van Solenhofen; en eene van den heer Bierens de Haan, over eene bijzondere methode om de waarde te vinden van eenige bepaalde zeer algemeene integralen. Van drie verhandelingen, als antwoorden op prijsvragen ingezonden, zijn twee met goud bekroond, als eene van den hoogleeraar Oswald Heer, te Zürich, over de insecten van *Oeningen*, en *eene over de ijsperiode*, van den hoogleeraar Sartorius Freyherr von Waltershausen, te Göttingen.

De commissie, benoemd door burgemeester en wethouders der stad Haarlem, tot regeling der te houden feesten bij gelegenheid van de algemeene nationale tentoonstelling van nijverheid, aldaar, heeft bekend gemaakt, dat zij voornemens is van 7 tot 12 julij 1861 in de Hertenkamp, in den Haarlemmerhout, in de open lucht en voor zoo ver zulks noodig is onder tenten en in een afgesloten lokaal, te houden eene tentoonstelling van bloemen, levende planten en verdere voortbrengselen van den tuinbouw. Zij heeft bloemliefhebbers en bloemisten hier te lande, zoo wel als in het buitenland, uitgenoodigd aan deze tentoonstelling door ruime en uitmuntende inzendingen luister bij te zetten. Aan de beste verzamelingen zullen onderscheidingen toegekend worden. Te dien einde zijn er voor een bedrag van f 2300 prijzen uitgeloofd. Bij elken prijs zal een getuigschrift worden uitgereikt.

Het bestuur der maatschappij Arti et amicitiae heeft dezer dagen het programma uitgevaardigd voor hare jaarlijksche tentoonstelling van kunstwerken van levende meesters. Die tentoonstelling zal geopend worden op maandag 2 september.

Een nieuw bewijs van den ijver, waarmede het belgisch gouvernement alles te baat neemt wat tot bevordering der volkswelvaart kan bijdragen, vindt men in het koninklijk besluit van 20 dezer. Daarbij wordt een prijs van fr. 5,000 uitgeloofd voor het geschrift, waarin op de meest volledige wijze de geschikte middelen worden aangetoond om de nijverheid, landbouw en koophandel van Belgie meerdere ontwikkeling te geven, voornamelijk met betrekking tot de markten van verbruik buiten Europa.

In de school van de Willemstraat te Amsterdam is een portret van Z. M. opgehangen, dat van Z. M. in geschenk ontvangen, en door den koning eigenhandig is onderteekend, met de woorden: herinnering aan den 8 april 1861. Willem.

Door den gemeenteraad te Amsterdam is op een adres van A. J. Onstee, die verlangde in eene openbare raadsvergadering te worden toegelaten, tot het geven van ophelderingen betreffende hetgeen onlangs met en over hem ter beurze voorviel, afwijzend beschikt.

Uit Texel wordt van 19 dezer aan de Amsterdamsche courant geschreven: Het zeegras, dat menigen minvermogende arbeid en brood verschaft, neemt al meer en meer in belangrijkheid toe, door het gebruik tot verschillende einden. Zoo is men thans op het denkbeeld gekomen van dit artikel kanonproppen te slaan, die beter dan proppen van andere bestanddeelen voldoen en zich bovendien door goedkooper te zijn, aanbevelen.

Men meldt van het Kralingsche veer 20 mei. De vangst van zalm blijft voortdurend gunstig; heden waren op beide markten alhier 300 stuks aangevoerd. Hebben de prijzen al eenige verlaging ondergaan, des niettegenstaande blijft men hooge besteden. De handelaren, die naar het buitenland verzenden, kochten de zalmen gretig op; dagelijk worden dan ook een aantal zalmen, behoorlijk in manden gepakt en ruim van ijs voorzien, naar Engeland en Frankrijk verzonden. De vangst van elft, die dit jaar alleronguntigst was, is als afgedaan te beschouwen. Slechts enkele worden nog aangevoerd. Zij zijn nu vervangen door kleine soorten (zoogenaamde vinten) waarvan de vangst zich gunstiger laat aanzien.

Benoemingen en besluiten.

POLDERBESTUREN. *Benoemd tot gezworen bij den polder* Oud-Noordbeveland, de heer T. Maat.

MARINE. Op verzoek eervol ontslag verleend aan den luitenant ter zee 2e klasse J. van Assen, dienende in Oost-Indie.

RIDDERORDEN. Vergund aan den minister van staat J. J. Rochussen, het dragen der versierselen van ridder grootkruis der Christus orde van Portugal; en aan den heer C. B. H. Rosenberg, tijdelijk *belast met het civiel bestuur in de Elpapoeti baai* der ridderorde 1e klasse van Philippus den Grootmoedigen van Hessen.

STATISTIEK. Op verzoek eervol ontslag verleend onder dankbetuiging aan mr. O. W. Stavenisse de Brauw, als lid der rijkscommissie voor statistiek, en als zoodanig benoemd den kapitein van den staf der infanterie L. Mulder.

KOLONIEN. Op verzoek eervol ontslag verleend aan den kolonel C. G. van Dentzsch, chef van het wapen der artillerie in Nederlandsch Indie, en aan den hoofdambtenaar J. H. Vemer, laatstelijk directeur van financien in Nederlandsch Indie, beide met verlof hier te lande, onder aanspraak op pensioen.

Kerk- en schoolnieuws.

Door den kerkeraad der nederduitsche hervormde gemeente te Hoorn, is uit het vroeger medegedeelde drietal tot predikant beroepen, de heer L. H. Slotemaker, theol. doctor, thans te Maartensdijk (Utrecht).

— Woensdag is te 's Gravenhage de drie en veertigste vergadering der evangelisch-luthersche synode geopend. De leden dezer synode zijn, de heeren: J. C. Schultz Jacobi, te Rotterdam, president; A. J. Schröder, te Arnhem, vice-president;

K. N. Meppen, te 's Hage, secretaris; J. H. Michelsen, te Haarlem, tweede secretaris; mr. J. H. Molkenboer, te Amsterdam, penningmeester; prof. F. J. Domela Nieuwenhuis, te Amsterdam, praeadviseur; L. C. Lentz, te Amsterdam; J. A. Kramer, te 's Hage; J. C. Manssen, te Groningen; C. Ricken, te Zaandam; C. Westhoff, te Nijmegen; mr. H. C. Hedeman HGzn., te Amsterdam; C. P. Sander, te Rotterdam; J. A. Schmidt, te Vlissingen; J. Backer, te Oosterbeek; dr. J. H. Kroon, te Zutphen; mr. F. F. Karseboom, te 's Hage; en C. L. Keurenaer, te 's Hage.

Marine en leger.

Wij vernemen dat het in 1858 op 's rijks werf te Vlissingen op stapel gezette fregat met stoomvermogen Adolf, hertog van Nassau op den 13 junij e. k., zijnde den verjaardag van Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden, luitenant-admiraal, opperbevelhebber der vloot, zal worden te water gelaten.

Thermometerstand.

22 mei. 's av. 11 u. 52 gr.
23 „ 's morg. 7 u. 56 „ 's midd. 1 u. 70 gr. 's av. 11 u. 60 gr.
24 „ 's morg. 7 u. 56 „ 's midd. 1 u. 60 gr.

Staten generaal.

EERSTE KAMER.

Zitting van woensdag 22 mei.

Bij deze hervatting der werkzaamheden gaf de voorzitter kennis van het inkomen van vele besluiten, missiven van ministers met regeringsbescheiden, boekwerken, enz. bijna alles reeds bekend, als vroeger ook bij de tweede kamer ingekomen. Van de tweede kamer waren de aldaar in den loop van dit jaar aangenomen wetsontwerpen ontvangen.

De heer Tonckens, door zijne herbenoeming tot kantonregter opgehouden hebbende lid der eerste kamer te zijn, doch door de staten van Drenthe als zoodanig weder verkozen zijnde, had zijne geloofsbrieven ingezonden, waarover in eene volgende zitting verslag zal worden uitgebragt.

De voorzitter deelde mede dat de prins de Ligne, president van den belgischen senaat, eene som van f 3000 francs, ten behoeve van de ongelukkigen door den watersnood, had gezonden als gezamenlijke inschrijving der leden van dien senaat, vergezeld van een prachtig gebonden album met de handteekeningen van de leden. Daar de eerste kamer op dat oogenblik niet bijeen was, had de voorzitter dien brief intusschen beantwoord, waarmede hij hoopte aan de bedoelingen der kamer voldaan te hebben. (Beide brieven zijn reeds een geruimen tijd geleden door alle dagbladen medegedeeld).

De heer *Schimmelpenninck van der Oye* achtte het doelmatig, dat er eene stem uit de kamer opging tot ondersteuning van de woorden in de gewisselde brieven gebezigd. Dertig jaar geleden had hij de wapenen tegen België opgevat; maar die wonden zijn nu geheeld, en België en Nederland hebben beiden behoefte aan overeenstemming, daar zij afzonderlijk zwak, doch gezamenlijk sterk zijn. Hij moest dus zijne goedkeuring over de gebezigde woorden te kennen geven.

De dag der beraadslaging over de regterlijke organisatie zal nader bepaald worden.

Zitting van vrijdag 24 mei.

De heer Tonckens is als lid der kamer toegelaten en beëedigd. Verscheidene wetsontwerpen van ondergeschikt belang zijn tegen morgen aan de orde gesteld, terwijl de beraadslagingen over de wet op de regterlijke organisatie op aanstaanden maandag zijn bepaald.

Gemeenteraad van Middelburg.

Zitting van 22 mei.

Voorzitter de heer Bijleveld van Serooskerke.

Afwezig de heeren van Diggelen, Sifflé, Caland en van Visvliet.

De notulen der vorige zitting worden na gedane voorlezing goedgekeurd, en daarop voor kennisgeving aangenomen:

a. de mededeeling des voorzitters dat de heeren Sifflé door ambtsbezigheden, van Diggelen door ongesteldheid, Caland en van Visvliet door afwezigheid, verhinderd zijn deze vergadering bij te wonen.

b. twee missiven van gedeputeerde staten dezer provincie, houdende: 1. berigt van goedkeuring der drie jongste raadsbesluiten tot af- en overschrijving van posten op de gemeentebegrooting, en 2. idem dat berust wordt in het raadsbesluit betrekkelijk het te verleenen buitengewoon subsidie aan het bestuur der godshuizen, en dus ook goedgekeurd wordt de voorgedragene af- en overschrijving op de gemeentebegrooting tot bestrijding dier uitgaaf. Aan al deze stukken is door burgemeester en wethouders reeds het noodige gevolg gegeven.

Van het zelfde collegie wordt nog overgelegd eene missive, waarbij gedeputeerde staten verklaren hunne bezwaren nog niet te zien opgehelderd met betrekking tot de administratie der godshuizen en het burgerlijk armbestuur. De voorzitter deelt mede dat zulks betrekking heeft tot het beheer der armenweezen door het bestuur der godshuizen, welk onderwerp reeds sedert lang tot correspondentie met burgemeester en wethouders heeft aanleiding gegeven.

Burgemeester en wethouders leggen thans over de geheele correspondentie, van beide zijden over dit onderwerp gevoerd, en overeenkomstig hun voorstel wordt besloten deze ter inzage voor de leden neder te leggen, om daaromtrent bij de opmaking der gemeentebegrooting voor 1862 te beslissen en inmiddels dit onderwerp aan te houden.

Nog zijn van gedeputeerde staten dezer provincie ingekomen: berigt van goedkeuring: 1. van het raadsbesluit tot onderhandsche aanbesteding der levering van straatkeijen, waaraan dus ook door burgemeester en wethouders is gevolg gegeven, en 2. van vijf andere tot uitgifte van gemeentegrond in erfpacht aan de heeren de Broekert, Ditmars en Willemse, B. A. Fokker, de Cloedt en Papegaay. De voorzitter doet echter opmerken dat eene naauwkeurige verificatie met de kadastrale plans heeft doen zien dat er eene misstelling heeft plaats gehad met betrekking tot den omvang der bij de drie eerstgenoemde besluiten aangegevene grootte van de terreinen; namelijk van den heer de Broekert is niet 767 maar 696, van de heeren Ditmars en Willemse, niet 714 maar 660, en van den heer B. A. Fokker 449 in plaats van 329 vierkante el, weshalve ook de cijns in verband daarmede respectievelijk wordt bepaald op f 69,60, f 13,20 en f 8,98.

De dienovereenkomstig gewijzigde besluiten zullen thans op nieuw aan de goedkeuring van gedeputeerde staten worden onderworpen.

Geschiedt voorlezing van een adres van S. M. Jeekeling, dochter van den onlangs overleden custos van het provoosthuis op den Dam, die eenige tegemoetkoming verzoekt in haren toestand, op grond dat haar vader gedurende 35 jaren als zoodanig in dienst der gemeente was.

De beslissing hierop wordt, op voorstel van den heer Lambrechtsen, aangehouden tot de volgende zitting.

De voorzitter deelt mede dat bij de informatien de commodo et incommodo, gehouden betrekkelijk het verzoek van de heeren van de Kamer & comp., tot daarstelling eener stoomhoutzagerij in de Spekrookerijlaagte, door den bloemist J. Regeur wiens erve daaraan grenst, het bezwaar geopperd is dat hij van deze een uitweg heeft, welke publieke straat is en die hij voor zich onmisbaar acht. Burgemeester en wethouders moeten de gegrondheid daarvan toegeven, en stellen dus voor, in overleg met de aanvragers van het terrein, en terwijl gedeputeerde staten zijn verzocht hunne beschikking aan te houden, eene breedte van 2,25 el publieke straat vrij te laten, waardoor het af te stane terrein groot wordt 1043 vierk. el, tegen een cijns van f 52.

De raad vereenigt zich eenparig daarmede, onder nadere goedkeuring van gedeputeerde staten.

Wordt gelezen eene missive van het burgerlijk armbestuur alhier, waarbij, ten vervolge op de vroeger te dezer zake gevoerde briefwisseling, een dubbeltal wordt voorgedragen, ter voorziening in de vacature van gemeente-geneesheer, ten gevolge van het vertrek van den heer S. Sr. Coronel Mz., hetwelk bestaat uit de heeren H. L. Braam en H. de Brieder, med. doctoren te Rossum en Utrecht.

Dadelijk tot eene benoeming overgaande, wordt de heer dr. H. L. Braam bij eerste stemming met 12 van de 13 stemmen verkozen. De verdere ten uitvoer legging van dit besluit is aan burgemeester en wethouders opgedragen.

Overeenkomstig een door den voorzitter uitgebragt rapport namens de commissie voor de financiën, wordt de door haar onderzochte rekening van de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt over 1860, goedgekeurd in ontvang op f 123,60, uitgaaf f 118,43, en alzoo sluitende met een batig saldo van f 5,17.

Eene door burgemeester en wethouders ontworpene instructie voor den gemeente-archivaris zal voor de leden ter inzage gelegd worden.

De openbare zitting wordt daarop gesloten.

HET ZESDE ZEEUWSCH MUZIEKFEEST

te Middelburg, op 6 en 7 junij 1861.

Als aanvangs-akkoord van deze feest-praeludium is het zeker niet ongepast u, geachte redacteur, te danken voor de eer der uitnoodiging, om over het aanstaande muziekfeest eenige beschouwingen te leveren. Het is toch zeker in ons land tot nu toe eene zeldzaamheid dat de redactie van een dagblad (ik bid u, strijk deze phrase niet) zich de opoffering getroost, om uitsluitend voor de kritiek van een muziekfeest een kunstenaar van verre tot zich te roepen. Ik verzeker u dan ook, dat deze regt kunstwaardige handelwijze voor een groot deel mij heeft doen besluiten de taak die gij mij opdraagt te aanvaarden, en dus een reizend kritikus te worden. (Heb ik in Middelburg ook patent noodig?)

Feest-recensent! ik zie het al in verbeelding, hoe sommigen hem den titel van feestspion zullen geven. Velen toch in de kunst zien op zoo'n man neder als op een dienaar van policie, die, het is waar, volstrekt niet dankt als alles in den haak is, doch bij het minste vergrijp tegen 's lands of stads wetten den schuldige in den kraag pakt om hem te doen straffen.

Is het waar, dat vele recensenten als dienaren van policie handelen, even zoo zeker is het dat anderen, ter wille van den smeer even als de kat de kandeleer likken, of om goede maats met een ieder te blijven, steeds met honig bij de hand zijn.

Ik vlei mij echter, dat de weinige naam dien ik als kunstenaar bezit voldoende zal zijn, om te veronderstellen dat ik noch als dienaar van policie of feestspion, noch als valsche vleijer te Middelburg zal verwacht worden, maar dat men mij op het woord zal gelooven, wanneer ik betuig, dat èn de nieuwsgierigheid om onze provincie Zeeland van naderbij te leeren kennen, èn vooral om den muziekalen toestand daar gade te slaan, mij bovenal dringen eene roeping te volgen, waarvan ik al het gewigt ten volle besef.

Als ik mij dus voorstel het middelburgsche muziekfeest te bespreken, met al de onpartijdigheid waartoe ik mij in staat reken en die men van een veraf komende wel het zekerste verwachten mag, op eenen toon dien ik hoop in harmonie te brengen met de feestelijke stemming van het oogenblik, met de humaniteit die ik in iedere kritiek hoogelijk waardeer, dan mag ik zeker op eenige sympathie bij de uitvoerenden rekenen, en verwachten dat het den muziekalen zeeuwen niet onverschillig zal zijn eene vreemde stem te vernemen over hun streven in eene kunst, die ook mijne levensvreugd uitmaakt en tot wier niet onwaardige priesters te behooren ik mijn geheele leven gestreefd heb.

Ik zal eerstens een blik slaan op den oorsprong der zeeuwsche muziekfeesten, op hare programmen en op dat van het aanstaande feest, vervolgens de uit te voeren muziekwerken kortelijk bespreken, en dan, zoo als ik hoop, in Middelburgs veste verslag doen van het gehoorde.

I

DE VEREENIGING VOOR ZEEUWSCHE MUZIEKFEESTEN.

De impulsie, door de oprigting der Maatschappij tot bevordering der toonkunst, vóór ongeveer dertig jaren in ons vaderland aan de beoefening der toonkunst gegeven, bleef ook op de meer afgelegen zeeuwsche eilanden niet zonder weêrklank. Het oprigten van verschillende afdeelingen dier maatschappij en het aanzoek der middelburgsche afdeeling bij het hoofdbestuur in 1843 om subsidie voor te houden zeeuwsche muziekfeesten, doen reeds tot een krachtig zich ontwikkelend muziekaal leven besluiten.

Was het wenschelijk, dat bij de geographische ligging dezer provincie, en het daardoor minder gemakkelijk verkeer met de andere afdeelingen, vereeniging der muziekale krachten ook in Zeeland van tijd tot tijd plaats vond, daar het toch onbetwistbaar is, dat niets beter in staat is degelijken zin en goeden smaak voor de kunst bij het algemeen op te wekken, dan de uitvoering der groote klassische werken zoo wel van vroegeren als lateren tijd, zoo mag hier als ter loops worden aangevoerd dat de afdeeling Middelburg ter algemeene vergadering haar voorstel tot subsidie weêr introk en dat sinds dien tijd haar bestaan schijnt opgehouden te hebben, ofschoon haar overlijden nimmer door eene legale akte is gebleken.

De afdeelingen Goes en Zierikzee bleven daarentegen der oude banier steeds getrouw.

Het plan echter om op grootere schaal dan in het bereik der afzonderlijke zeeuwsche steden viel, de kennis en hoogschatting der toonkunst door het houden van muziekfeesten te bevorderen, kwam in zoo verre tot rijpheid, dat er in 1847 te Middelburg en in 1851 te Goes uitvoeringen op grootere schaal werden tot stand gebragt.

Het bezwaar dat zich echter spoedig deed gevoelen, of de inkomsten wel telkens toereikend zouden zijn om de uitgaven te dekken, had de oprigting ten gevolge der Vereeniging voor zeeuwsche muziekfeesten. In het op de algemeene vergadering van 26 julij 1852 vastgestelde reglement werd hoofdzakelijk bepaald, dat er zoo mogelijk alle twee of drie jaren groote muziek-uitvoeringen zouden worden tot stand gebragt. De leden zijn: of donateurs, die f 5,— of gewone leden die f 2,50 's jaars contribueren.

Aan het hoofd der vereeniging staat een hoofdbestuur, gekozen uit de steden, die minstens 20 leden tellen. Het voorstel tot het houden van een muziekfeest wordt door het hoofdbestuur aan de leden gedaan, zoodra het bedrag der contributien toereikend is, om de daaraan verbondene kosten te bestrijden. De vergadering bepaalt de daarvoor beschikbare som en benoemt uit de leden der voor het muziekfeest aangewezen stad een comité, aan hetwelk de geheele verdere zorg voor het feest wordt overgelaten.

De leden hebben voor zich zelven vrijen toegang en ontvangen bovendien: de donateurs tweemalen, en de gewone leden eenmaal zoo veel dameskaarten, als zij na het laatst gehouden muziekfeest jaren hebben gecontribueerd. Voor niet leden zijn toegangkaarten te verkrijgen à f 5,—. Vreemdelingen, buiten de provincie woonachtig, ontvangen daarbij eene dameskaart. Afzonderlijke dameskaarten worden tegen f 2,50 afgestaan.

Tot zooverre het huishoudelijke dezer inrigting.

Uit de tijdsopvolging der door de nu geconstitueerde vereeniging gegevene feesten, in 1853 te Middelburg, in 1857 te Goes, in 1858 te Zierikzee plaats gehad, zou men tot eene groote afwisseling in het getal leden moeten besluiten, daar er tusschen deze twee laatste feesten slechts één jaar en nu weer drie jaren hebben moeten verloopen. Of het in het vorige jaar in Arnhem gehoudene hieraan vreemd is, kan ik niet beslissen.

Uit de mij voorliggende programmen blijkt ten duidelijkste dat de vereeniging steeds goed hare roeping heeft begrepen en door het opvoeren van degelijke werken heeft getoond van een ernstig streven bezield te zijn. Zoo werden achtereenvolgens de oratoriums: das Weltgericht van Schneider, Paulus van Mendelssohn, die Jahreszeiten, van Haydn, de Messias en Samson, beiden van Händel, als hoofdwerken opgevoerd.

Ook de in Nederland wonende componisten werden niet vergeten, daar behalve de prijs-simfonie van Verhulst, ook ouverturen van Ceulen, Lubeck en Eisner op de feestprogrammen worden aangetroffen. L. von Beethoven en Mendelssohn komen dikwijls voor, terwijl van Schumann alleen het Adventlied en van Berlioz La fuite en Egypte werden uitgevoerd.

Bij de opnoeming van zulke zaken en personen kan men niet dan hoogachting gevoelen voor eene vereeniging die alle hare krachten heeft aangewend om die werken op de beste wijze uit te voeren. Zeer opmerkelijk is de toeneming der koorkrachten. Telde het zingende personeel bij het eerste feest te Middelburg in 1847 slechts 87 personen, zoowel heeren als dames, in 1858 klom dit getal te Zierikzee tot omstreeks 150.

Hoewel het voor velen niets nieuws zal bevatten, meende ik toch het vorafgaande mijnen lezers niet te mogen onthouden. Een ieder toch, die in den muziekalen toestand van de provincie Zeeland belang stelt, zal het gaan zoo als mij, zal vragen naar de geschiedenis eener vereeniging die reeds zoo veel gedaan heeft om eene kunst te doen waarderen, die niet alleen door den hervormer Luther naast de theologie werd geplaatst, maar die ten allen tijde eene edele bron van levensgenot is geweest, en die, zoo als onze dichter Heye zich eens uitdrukte, de reinste bloesem des levens, de krachtigste vleugelslag ten hemel is!

RICHARD HOL.

Buitenlandsche tijdingen.

Amerika.

Blijkens de laatste berigten schijnen de noordelijke staten der unie meer dan ooit besloten te zijn om de zuidelijke staten die zich hebben afgescheiden, met kracht van wapenen te dwingen, weder tot de unie toe te treden en hare constitutie te eerbiedigen. Men beraamt daartoe eene zeer strenge blokkade van de kusten der zuidelijke confederatie en de bezetting van Virginie. President Lincoln neemt ijverig alle mogelijke maatregelen om die plannen ten uitvoer te brengen, en dit schijnt den overmoed der zuidelijke staten wel reeds een weinig te fnuiken.

Bijvoegsel van de Middelburgsche Courant. Zaturdag 25 Mei 1861.

De gedeputeerde staten van Zeeland doen te weten:

Dat door hen in de vergadering van heden, volgens art. 84 der wet van 4 julij 1850 (Staatsblad no. 37) is gesloten de lijst der twee en vijftig ingezetenen dezer provincie die in 's rijks directe belastingen, zoo in hoofdsom als in rijks opcenten, het hoogst zijn aangeslagen, zoo als die lijst hierachter volgt.

Gegeven te Middelburg, den 17 Mei 1861.

De gedeputeerde staten voornoemd,
R. W. v. LIJNDEN, voorzitter.
S. VAN DER SWALME, griffier.

L IJ S T der 52 hoogst aangeslagenen in 's rijks directe belastingen in de provincie Zeeland.

De bevolking der provincie, volgens de laatst gehouden volkstelling in 1849, bedraagt 156,419 inwoners.

NAAM, VOORNAAM, PLAATS EN DAGTEEKENING DER GEBOORTE EN WOONPLAATS.	AANGESLAGEN TE:	in de grondbelasting voor:	in het personeel voor:	in het patent voor:	Totaal der aanslagen.
		Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.
Adriaan Tak, geboren te Middelburg, 20 april 1805, wonende te Middelburg.	Aagtekerke	21,29			
	Arnemuiden	443,82			
	Domburg	3,53			
	Driewegen	3,64			
	Ellewoutsdijk	96,48			
	Goes	102,78			
	Grijpskerke	41,29			
	's Heer Abtskerke	29,45			
	's Heer Arendskerke	189,57			
	Heinkenszand	8,21			
	Hoedekenskerke	10,46			
	Koudekerke	50,59½			
	Kruiningen	15,92			
	Middelburg	387,16½	459,42		
	Nieuw en St. Joosl.	194,98			
	Nisse	10,47			
	Oostkapelle	67,35			
	Oudelande	11,70			
	Ovezande	106,32			
	Poortvliet	40,32			
	Schore	4,47			
	Seroosk. (Walch.)	260,39	30,66		
	St. Annaland	18,74			
	St. Laurens	191,56½	25,49		
	Steenbergen	237,15			
	Vrouwepolder	52,50			
	Yerseke	9,63			
		2609,78½	515,57	—	3125,35½
Mr. Willem Cornelis Mary de Jonge van Ellemeet, geboren te 's Gravenhage, 3 mei 1811, wonende te Oostkapelle.	Aagtekerke	61,16			
	Duivendijke	4,49			
	Ellemeet	25,01			
	Grijpskerke	62,04			
	Kerkwerve	42,72			
	Middelburg	8,55	97,32		
	Nieuwerkerk	145,70			
	Noordwelle	2,87			
	Oosterland	43,01			
	Oostkapelle	346,07	663,07		
	Ouwerkerk	146,30			
	Poortvliet	25,57½			
	Seroosk. (Walch.)	135,65			
	St. Annaland	239,16			
	St. Laurens	2,08½			
	St. Maartensdijk	672,66			
	Vrouwepolder	130,86			
	Zierikzee	47,13			
		2141,04	760,39	—	2901,43
Jhr. Willem Versluys, geboren te Middelburg, 3 november 1798, wonende te Domburg.	Aagtekerke.	38,99			
	Baarland	45,13			
	Domburg	439,76	236,30½		
	Driewegen	7,82			
	Ellewoutsdijk	4,63			
	Goes	31,91			
	's Heer Abtskerke	122,90			
	's Heer Arendskerke	367,29			
	's Heerenhoek	310,31			
	Hoedekenskerke	143,40			
	Kapelle	5,70			
	Koudekerke	5,68½			
	Middelburg	169,96	213,76		
	Meliskerke	3,28			
	Poortvliet	182,11½			
	Westkapelle	78,04			
	Wolphaartsdijk	239,17			
	Zoutelande	6,61			
		2202,70	450,06½	—	2652,76½
Mr. Cornelis van der Lek de Clercq, geb. te Stavenisse, [illegible] april 1811, wonende te Zierikzee.	Duivendijke	11,31			
	Ellemeet	10,79			
	Kerkwerve	64,53			
	Nieuwerkerk	287,74			
	Noordgouwe	134,43	68,10		
	Oosterland	69,98			
	Ouwerkerk	84,34			
	Poortvliet	47,49½			
	Renesse	1,10			
	Scherpenisse	41,26			
	St. Maartensdijk	13,60			
	St. Annaland	46,31½			
	Stavenisse	1090,66½		79,36	
	Zierikzee	217,59	230,72	84,35	
	Zonnemaire	21,65			
		2097,99½	298,82	163,71	2560,52½
Mr. Jean François Bijleveld van Serooskerke, geboren te Middelburg, 8 november 1794, wonende te Middelburg.	Aagtekerke	8,72			
	Borssele	6,22			
	Driewegen	1,13			
	Ellewoutsdijk	4,71			
	's Heer Abtskerke	6,13			
	's Heer Arendskerke	18,25			
	's Heerenhoek	1,83			
	Heinkenszand	5,85			
	Kapelle	8,57			
	Kloetinge	9,92			
	Krabbendijke	950,44			
	Kruiningen	34,70			
	Middelburg	259,91	581,94		
	Ovezande	194,70			
	Rilland	8,64			
	Schore	181,51			
	Seroosk. (Walch.)	33,07			
	St. Laurens	14,01½			
	Vrouwepolder	148,69			
	Wemeldinge	9,57			
	Yerseke	8,63			
		1915,20½	581,94	—	2497,14½
Willem Seydlitz, geboren te Vilvoorden, 1 december 1781, wonende te Hulst. Heeft de hoedanigheid van Nederlander behouden, krachtens art. 1 van het koninklijk besluit van 24 augustus 1839 (staatsblad no. 39).	Axel	595,65			
	Boschkapelle	13,45			
	Clinge	107,92			
	Graauw	342,44			
	Hengstdijk	3,55			
	Hoek	7,16			
	Hontenisse	19,91		58,88	
	Hulst	162,66	234,67	50,56	
	Koewacht	78,77			
	Neuzen	2,04			
	Sas van Gent	32,67			
	St. Jansteen	206,—			
	Stoppeldijk	461,21			
	Westdorpe	20,30			
		2053,73	234,67	109,44	2397,84
Jhr. Pieter Damas van Citters, geboren te Goes, 14 april 1802, wonende te Middelburg.	Arnemuiden	237,25			
	Baarland	138,58			
	Ellewoutsdijk	41,98			
	's Gravenpolder	5,90			
	Grijpskerke	127,06			
	's Heer Arendskerke	1,59			
	Middelburg.	168,92	375,90		
	Kapelle	18,30			
	Oostkapelle	94,39	88,95		
	Oudelande	36,57			
	St. Laurens	177,43½			
	Vrouwepolder	24,26			
	Wissekerke	799,51			
		1871,74½	464,85	—	2336,59½
Mr. Johan Willem de Bruyn van Melis- en Mariekerke, geboren te Koudekerke, 21 september 1815, wonende te Middelburg.	Aagtekerke	184,56			
	Arnemuiden	93,03			
	Breskens	131,74			
	Cadzand	158,33			
	Domburg	25,69			
	Driewegen	5,05			
	Ellewoutsdijk	4,95			
	Goes	23,57			
	's Gravenpolder	5,19			
	Groede	4,92			
	Grijpskerke	14,34			
	's Heer Abtskerke	79,91			
	's Heer Arendskerke	17,37			
	Heinkenszand	3,76			
	Kapelle	8,63			
	Kloetinge	2,75			
	Koudekerke	215,95½	202,89½		
	Middelburg	183,30	443,50		
	Nieuwvliet	2,08			
	Nisse	3,11			
	Oostkapelle	47,14½			
	Oost- en West Soub.	37,39			
	Ovezande	188,20			
		1440,97	646,39½	—	2087,36½
Jhr. Willem Reinbrand Boddaert, geboren te Middelburg, 19 maart 1812, wonende te Middelburg.	Aagtekerke	11,48			
	Colijnsplaat	277,23			
	Goes	60,15			
	's Heer Abtskerke	11,37			
	Kats	47,83			
	Middelburg	148,51	531,06	138,24	
	Oostkapelle	161,40	84,62½		
	Rilland	382,36			
	Wemeldinge	9,04			
	Yerseke	207,51			
		1316,98	615,68½	138,24	2070,90½

Naam, voornaam, plaats en dagteekening der geboorte en woonplaats.	Te:	Aangeslagen in de grondbelasting voor:	in het personeel voor:	in het patent voor:	Totaal der aanslagen.
		Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.
Jhr. mr. Marinus Cornelis Paspoort van Grijpskerke, geboren te Middelburg, 1 januarij 1797, wonende te Middelburg.	Biggenkerke	6,86			
	Grijpskerke	2,91			
	's Heer Arendskerke	13,09			
	Kapelle	2,01½			
	Koudekerke	6,12½			
	Meliskerke	4,16			
	Middelburg	99,46	238,92		
	Nieuw- en St. Joosl.	393,97			
	Nisse	7,67			
	Oost- en West Soub.	210,70	409,41½		
	Ovezande	13,68			
	Ritthem	12,97½			
	Schore	7,85			
	Wissekerke	369,84½			
	Yzendijke	249,29			
		1400,60	648,33½	—	2048,93½
Johannes Franciscus Bonte, geboren te IJzendijke, 11 maart 1793, wonende te Oostburg.	Borssele	200,40			
	Cadzand	192,93			
	's Heer Arendskerke	223,83			
	Hoek	61,50			
	Hoofdplaat	187,04	78,29		
	Neuzen	98,13			
	Oostburg	44,31	102,36		
	Ovezande	128,11			
	Schoondijke	32,69			
	St. Kruis	635,76			
	Zuidzande	35,69			
		1840,39	180,65	—	2021,04
Jhr. Charles Philippe Louis van Kinschot, geboren te Rotterdam, 10 april 1806, wonende te Middelburg.	Goes	198,73			
	's Heer Abtskerke	16,43			
	's Heer Arendskerke	406,56			
	Heinkenszand	6,24			
	Koudekerke	326,57½	146,93		
	Krabbendijke	—,67			
	Meliskerke	3,75			
	Middelburg	—,—	408,60		
	Oost- en West Soub.	5,80			
	Ovezande	8,64			
	Vlissingen	—,—	22,19		
	Yerseke	21,57			
	Zoutelande	27,67			
		1022,63½	577,72	—	1600,35½
Dr. Aarnout Marinus Snouck Hurgronje, geboren te Middelburg, 27 november 1810, wonende te Middelburg.	Aagtekerke	56,38			
	Arnemuiden	28,94			
	Biggekerke	89,25			
	Domburg	125,04			
	Groede	—,—	20,18½		
	Meliskerke	172,08			
	Middelburg	101,82	363,96		
	Ovezande	2,14			
	Schoondijke	84,61			
	Wissekerke	421,05			
	Yzendijke	113,16			
		1194,47	384,14½	—	1578,61½
Jhr. mr. Jaques Phoenix Boddaert, geboren te Middelburg, 1 april 1811, wonende te Middelburg.	's Heer Arendskerke	363,48			
	Middelburg	108,48	454,50		
	Oostkapelle	361,73½	94,44		
	St. Laurens	—,76			
	Vrouwepolder	156,61½			
		991,02	548,94	—	1539,96
Mr. Adrianus Marinus Becius, geboren te Middelburg, 6 november 1801, wonende te Middelburg.	Borssele	285,16			
	Cadzand	9,97½			
	Groede	81,12			
	's Heer Abtskerke	9,52			
	's Heer Arendskerke	185,43			
	's Heerenhoek	2,25			
	Heinkenszand	34,46			
	Koudekerke	86,86			
	Middelburg	45,77	374,64		
	Nisse	86,81			
	Oost- en West Soub.	128,81	113,82		
	Retranchement	7,14½			
	Schoondijke	57,60			
	St. Kruis	23,58			
	Waterlandkerkje	16,72½			
	Zuidzande	32,64½			
		1043,86	488,46	—	1532,32
Hendrik van Gorsel Jz., geboren te Tholen, 25 junij 1809, wonende te Tholen.	Oud Vosmeer	169,74			
	Poortvliet	25,19			
	Rilland	588,59			
	Tholen	616,02	105,09		
	Yerseke	2,11			
		[illegible]	105,09	—	1506,74
Jan Lodewijk Stern, geboren te Sluis, 9 januarij 1792, wonende te Sluis.	Aardenburg	[illegible]			
	Groede	[illegible]			
	Heille	245,49			
	Sluis	27,43½	203,82		
	St. Anna ter Muiden	13,18½			
	St. Kruis	383,27	60,05		
	Waterlandkerkje	30,13			
	Yzendijke.	113,15			
		1196,83	263,87	—	1460,70
Jacobus van Damme, geboren te Kloetinge, 21 april 1796, wonende te Kloetinge.	's Heer Abtskerke.	13,81			
	's Heer Arendskerke	11,83			
	Kloetinge	245,47	48,62½		
	Wolphaartsdijk	1132,78			
		1403,89	48,62½	—	1452,51½
Johan Cornelis Hennequin, geboren te Sluis, 24 julij 1787, wonende te Sluis.	Aardenburg	38,22			
	Cadzand	15,56			
	Eede	10,02			
	Heille	402,70	26,70		
	Retranchement	169,29			
	Schoondijke	128,99			
	St. Anna ter Muiden	5,66			
	St. Kruis	7,18			
	Sluis	107,80½	68,85½	10,24	
	Waterlandskerkje	65,36½			
	Yzendijke	250,34			
	Zuidzande	84,48			
		1283,61	95,55½	10,24	1389,40½
Abraham Johannes van den Broecke, geboren te Middelburg, 30 augustus 1811, wonende te Middelburg.	Aagtekerke	142,25	78,62½		
	Domburg	8,03			
	Goes	107,44			
	Grijpskerke	1,02			
	's Heer Arendskerke	6,63			
	Meliskerke	16,88			
	Middelburg	36,29	257,40		
	Oostkapelle	187,05½			
	Westkapelle	9,10			
	Zoutelande	490,12			
		1004,81½	336,02½	—	1340,84
Jacobus Pieter Kakebeeke, geboren te Goes, 29 maart 1811, wonende te Goes.	's Heer Arendskerke	254,87			
	Goes	37,80	222,91	4,22	
	Kapelle	6,77½			
	Ovezande	7,43			
	Wolphaartsdijk	253,24			
	Wissekerke.	531,22			
	Yerseke	2,90			
		1094,23½	222,91	4,22	1321,36½
Mr. Pieter Johannes van Voorst Vader, geboren te Wissekerke, 22 junij 1805, wonende te Goes.	Goes	99,06	225,80		
	's Gravenpolder	7,37			
	's Heer Abtskerke	9,09			
	's Heer Arendskerke	37,67			
	Kloetinge	143,98	43,56		
	Kortgeen	314,87			
	Nieuw- en St. Joosl.	195,26			
	Nisse	2,45			
	Ovezande	—,99			
	Wissekerke	240,86½			
		1048,49½	269,36		1317,85½
Pieter Daane Cs., geboren te St. Philipsland, 11 april 1778, wonende te Tholen.	Poortvliet	1062,18½			
	Scherpenisse	51,21			
	St. Maartensdijk	10,89			
	Tholen	83,88	97,85		
		1208,17½	97,85		1306,96½
Johannes Bernardus de Meijer, geboren te Sas van Gent, 9 januarij 1774, wonende te Sas van Gent.	Axel	270,31			
	Hoek	152,71			
	Sas van Gent	254,34	165,41		
	Westdorpe	404,58			
		1081,94	165,41	—	1247,35
Jacobus Hendrik Lodewijk Vaders, geboren te Wissekerke, 27 januarij 1810, wonende te Wissekerke.	Arnemuiden	157,89			
	Colijnsplaat	3,75			
	Goes	13,70			
	Nieuw- en St. Joosl.	31,98			
	Wissekerke	751,52½	197,52	61,31	
		958,34½	197,52	61,31	1217,17½
Jean François Fak Brouwer, geboren te Middelburg 19 julij 1805, wonende te Middelburg.	Arnemuiden	39,29			
	Grijpskerke	5,01			
	Koudekerke	228,—			
	Middelburg	155,96	284,92	211,10	
	Serooskerke (Walch.)	146,68½			
	St. Laurens	78,39			
		[illegible]	284,92	211,10	1149,95½
Jhr. mr. Samuel Schuurbeque Boeije, geboren te Zierikzee, 9 april 1803, wonende te Middelburg.	Domburg	6,09	15,61		
	Duivendijke	7,89			
	Ellemeet	4,40			
	Haamstede	5,64			
	Kerkwerve	62,45			
	Kortgeen	317,13			
	Middelburg	98,28	308,10		
	Nieuwerkerk	86,80			
	Oostkapelle	31,74	49,21		
	Serooskerke (Walch.)	2,48½			
	St. Laurens	34,74½			
	Zierikzee	60,06½			
	Zonnemaire	56,58			
		773,84½	372,92	—	1146,76½
Jan Francies Vercauteren, geboren te Kieldrecht, 23 december 1792, wonende te Hulst. Heeft de hoedanigheid van Nederlander behouden, krachtens art. 1 van het koninklijk besluit van 24 augustus 1839 (staatsblad no. 39).	Clinge	1031,04			
	Hulst	41,25	50,53		
	Stoppeldijk	16,99			
		1089,28	50,53	—	1139,81
Jhr. Willem Dignus de Jonge, geboren te Zierikzee, 3 october 1795, wonende te Zierikzee.	Duivendijke	—,88			
	Elkerzee	2,78			
	Kerkwerve	11,49			
	Nieuwerkerk	321,50			
	Noordgouwe	81,50	77,40		
	Oosterland	23,48			
	Ouwerkerk	115,05			
	Zierikzee	55,84½	275,40	65,28	
		[illegible]	352,80	65,28	1100,60½

NAAM, VOORNAAM, PLAATS EN DAGTEEKENING DER GEBOORTE EN WOONPLAATS.	TE:	AANGESLAGEN in de grondbelasting voor:	in het personeel voor:	in het patent voor:	Totaal der aanslagen.
		Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.
[illegible] Gualtherus Jacobus van den Bosch, geboren te Rotterdam, [illegible] october 1799, wonende te Kattendijke.	Kapelle	10,18			
	Kattendijke	235,72	188,31	149,52	
	Kloetinge	62,09			
	Wolphaartsdijk	449,64			
		757,63	188,01	149,52	1095,16
Leendert Abraham Paardekooper, geboren te Tholen, 17 junij 1796, wonende te Colijnsplaat.	Colijnsplaat	298,82	184,42		
	Wissekerke	284,07½			
	Wolphaartsdijk	274,51			
		856,90½	184,42	—	1041,32½
Mr. François Nicolaas van der [illegible], geboren te Goes, 20 maart [illegible]88, wonende te Goes.	Goes	47,30	252,13		
	Heinkenszand	20,32			
	Kapelle	363,78	71,07½		
	Kattendijke	72,78			
	Kloetinge	194,26			
	Schore	5,94			
	Waarde	2,34			
	Yerseke	2,17			
		708,89	323,20½	—	1032,09½
Johannes Fransen van de Putte, geboren te Middelburg, 26 november 1798, wonende te Goes.	Goes	81,26	224,16	107,52	
	's Heer Abtskerke	19,08			
	's Heer Arendskerke	182,78	44,49½		
	Heinkenszand	22,27			
	Hoedekenskerke	14,65			
	Kapelle	30,23½			
	Kattendijke	6,70			
	Kloetinge	66,88			
	Rotterdam	— —		89,60	
	Wemeldinge	32,95			
	Yerseke	108,05			
		559,85½	268,65½	197,12	1025,63
Gerardus Henricus Kakebeeke, geboren te Goes, 31 october 1801, wonende te Goes.	Baarland	85,68			
	Ellewoutsdijk	3,20			
	Goes	297,98	108,22	46,46	
	's Heer Abtskerke	2,48			
	's Heer Arendskerke	15,14			
	Hoedekenskerke	222,54			
	Kapelle	5,25			
	Kloetinge	1,65			
	Nisse	93,91			
	Oudelande	91,80			
	Wemeldinge	8,04			
	Yerseke	34,80			
		861,92	108,22	46,46	1016,60
Mr. Frederik van Deinse, geboren te Middelburg, 30 november 1794, wonende te Hulst.	Axel	9,49			
	Boschkapelle	—,27			
	Clinge	74,22			
	Graauw	14,33			
	's Heer Abtskerke	14,48			
	Hengstdijk	150,26			
	Hontenisse	92,98			
	Hulst	118,16	162,33½	84,35	
	Koewacht	16,34			
	Ossenisse	37,66			
	St. Jansteen	128,13			
	Stoppeldijk	45,81			
	Zuiddorpe	8,48			
		705,61	162,33½	84,35	952,29½
Jhr. mr. Anthonij Pieter van Doorn, geboren te Vlissingen, 11 maart 1791, wonende te Middelburg.	Cadzand	19,30			
	Grijpskerke	3,86			
	Koudekerke	265,42	30,86½		
	Middelburg	114,79	241,86		
	Nieuwvliet	11,66			
	Oost- en West Soub.	131,51			
	Retranchement	34,66½			
	Sluis	19,78			
	Vlissingen	17,03			
	Zuidzande	50,94½			
		668,96	272,72½	—	941,68½
Jhr. mr. Johan van Reigersberg Versluys, geboren te Middelburg, 17 junij 1801, wonende te Middelburg.	Borssele	394,77			
	Driewegen	25,83			
	Domburg	18,17	42,12		
	's Heer Abtskerke	11,02			
	Middelburg	129,58	312,54		
		579,37	354,66	—	934,03
Servaas Tak, geboren te Middelburg, 16 februarij 1801, wonende te Middelburg.	Middelburg	61,63	106,02		
	Wissekerke	765,35			
		826,98	106,02	—	933,00
Jan Trimpe, geboren te Rilland, [illegible] november 1797, wonende te Kloetinge.	Baarland	3,65			
	's Heer Abtskerke	36,02			
	Hoedekenskerke	12,75			
	Kapelle	20,91			
	Kloetinge	715,91	37,01	58,88	
	Schore	23,12			
	Yerseke	1,23			
		813,59	37,01	58,88	909,48
Hendrik [illegible], geboren te Amsterdam, [illegible] april 17[illegible], wonende te Wissekerke.	's Gravenpolder	2,81			
	's Heer Abtskerke	14,34			
	's Heerenhoek	49,36			
	Kats	42,64			
	Nisse	3,62			
	Wissekerke	592,74	162,41	16,64	
	Wolphaartsdijk	18,48			
		723,49	162,41	16,64	902,54
Abraham Johannes Risseeuw, geboren te Zuidzande, 15 februarij 1814, wonende te Zuidzande.	Cadzand	7,08½			
	Groede	137,88			
	Schoondijke	112,28			
	Zuidzande	578,87½	58,75		
		836,12	58,75	—	894,87

NAAM, VOORNAAM, PLAATS EN DAGTEEKENING DER GEBOORTE EN WOONPLAATS.	TE:	AANGESLAGEN in de grondbelasting voor:	in het personeel voor:	in het patent voor:	Totaal der aanslagen.
		Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.	Gl. Ct.
Adriaan Stephanus van der Loeff, geboren te Fort Bath, 11 januarij 1808, wonende te Wissekerke.	Kats	200,25			
	Kortgeen	40,47			
	Kruiningen	82,14			
	Middelburg	54,24			
	Wissekerke	364,74	104,57		
	Yerseke	44,26			
		786,10	104,57	—	890,67
Jhr. mr. Louis Wilhelmus Adrianus Schuurbeque Boeije, geboren te Zierikzee, 20 junij 1817, wonende te Middelburg.	Domburg	2,92	17,91½		
	Middelburg	79,47	172,08		
	Nieuwerkerk	481,20			
	Noordgouwe	12,04			
	Oosterland	14,73			
	St. Laurens	10,52½			
	Zierikzee	99,47			
		700,35½	189,99½	—	890,35
Emanuel Johannes Franciscus Josephus Petrus Guillelmus Vogelvanger, geboren te 's Hertogenbosch, 8 december 1807, wonende te Hulst.	Axel	22,29			
	Clinge	32,28			
	Graauw	58,03			
	Hontenisse	357,67	33,65		
	Hulst	37,43	185,13½	34,56	
	St. Jansteen	93,53			
	Stoppeldijk	33,76			
		634,99	218,78½	34,56	888,33½
Henri Boogaert, geboren te Koudekerke, 3 october 1815, wonende te Koudekerke.	Koudekerke	133,06	265,34½		
	Seroosk. (Walch.)	188,—			
	St. Laurens	74,16½			
	Vrouwepolder	218,65			
		613,87½	265,34½	—	879,22
Mr. Willem Phoenix Vis, geboren te Middelburg, 12 december 1818, wonende te Middelburg.	Grijpskerke	239,53	136,53½		
	Middelburg	17,80	395,18		
	Oostkapelle	32,48			
		289,81	531,71½	—	821,52½
Henri Dignus Fock, geboren te Middelburg, 21 augustus 1817, wonende te Koudekerke.	Grijpskerke	71,52			
	Koudekerke	179,75	324,39½		
	Oostkapele	49,41			
	Ritthem	157,58			
	St. Laurens	25,96			
		484,22	324,39½	—	808,61½
Mr. Cornelis van Citters, geboren te Heinkenszand, 11 october 1826, wonende te Heinkenszand.	s Heer Abtskerke	59,26			
	's Heer Arendskerke	10,36			
	's Heerenhoek	12,42			
	Heinkenszand	321,49	384,91	1,15	
	Nisse	17,03			
	Ovezande	1,66			
		422,22	384,91	1,15	808,28
Jan Benedictus Bekaar, geboren te Sluis, 18 februarij 1790, wonende te Sluis.	Cadzand	102,23			
	Heille	37,51			
	Oostburg	5,57			
	Retranchement	27,82½			
	Schoondijke	—,94			
	St. Anna ter Muiden	45,52			
	Sluis	44,38	75,91	12,67	
	Zuidzande	89,06½			
	Yzendijke	354,10			
		707,14	75,91	12,67	795,72
Jonkhr. François Charles de Casembroot, geboren te Tholen, 9 mei 1818, wonende te Tholen.	Kortgeen	38,66			
	Oudvossemeer	216,99			
	Poortvliet	5,85½			
	Rilland	147,74			
	St. Annaland	158,67½			
	St. Maartensdijk	53,57			
	Tholen	44,56	97,03		
	Wissekerke	25,66			
		691,71	97,03	—	788,74
Abraham Caland, geboren te Westkapelle, 22 maart 1789, wonende te Middelburg.	Middelburg	299,93	195,78		
	Nieuwerkerk	264,80			
	St. Philipsland	20,04½			
	Westkapelle	1,34			
		586,11½	195,78	—	781,89½
Marinus Fak Brouwer, geboren te Middelburg, 19 september 1813, wonende te Middelburg.	Middelburg	79,22	278,64	15,36	
	Oost- en West Soub.	87,94	56,66½		
	Ritthem	159,54½			
	Veere	5,06½			
	Vlissingen	3,26			
	Vrouwepolder	93,32½			
		428,35½	335,30½	15,36	779,02

Deze lijst van twee en vijftig hoogst aangeslagenen, bepaaldelijk aldus vastgesteld en gesloten den 17 Mei 1861.

De gedeputeerde staten van Zeeland,

R. W. v. LIJNDEN, voorzitter.

S. VAN DER SWALME, griffier.

Vervolg en slot van het overzigt van het verslag over den toestand dezer gemeente in 1860.

Aangaande de fabrieken is het volgende berigt:

De garancinefabriek levert voortdurend goede uitkomsten op; zij heeft het geheele jaar onafgebroken gewerkt.

Ook de meestoof blijft steeds aan den gang, waarop de toenemende teelt in Nieuw- en St. Joosland, als ook in Walcheren, niet zonder invloed blijft. Men schijnt voornemens bij die inrigting eene stoommachine daar te stellen, om voornamelijk te bezigen tot het stampen van racine.

Voor de weverijen van calicots en drillings ontbrak het niet aan werk.

De in 1856 alhier opgerigte en voortdurend op groote schaal gedreven wordende sigarenfabriek verkeert in steeds vooruitgaanden toestand.

De stoompellerij heeft 809,700 ponden gepeld en 322,700 ponden rijstmeel vervaardigd. Het fabriekaat schijnt in den handel bijzonder gezocht.

De touwslagerijen hebben nagenoeg aan het gewoon aantal menschen werk verschaft, doch, door den gedrukten toestand der groote scheepvaart, weinig voordeel opgeleverd.

De ijzergieterij onderging in het afgeloopen jaar belangrijke uitbreidingen, waardoor de werkzaamheden aldaar zeer toenamen.

Deze gemeente trof, wat de nijverheid betreft, eene groote ramp door het faillissement der anonyme handels-societeit, onder de benaming van de Nieuwe societeit der zaagmolens alhier gevestigd.

De vijf aan die societeit toebehoord hebbende en op het grondgebied der gemeente gelegen houtzaagmolens hebben *gedurende de likwidatie den voorraad hout afgewerkt en zijn* daarna, bij publieke veiling, in andere handen overgegaan, hetgeen burgemeester en wethouders de hoop doet koesteren dat die inrigting, waardoor ruim 14 huisgezinnen in hun levensonderhoud voorzagen, zal blijven bestaan.

De verdere fabrieken, waaronder de leerlooijerij, bierbrouwerijen, azijnmakerij, zoutziederij, gas- en chocolaadfabrieken als anderzins hebben zich op haar vorig standpunt kunnen handhaven. Ten aanzien van allen geldt evenwel het bezwaar dat zij, door de moeijelijke en meermalen gestremde communicatie met het vaste land, in hare uitbreiding en verdere ontwikkeling worden tegengehouden, en daardoor achterlijk blijven bij die in andere meer gunstig gelegen gemeenten.

De buitenlandsche handel heeft zich voornamelijk bepaald tot koloniale waren, veldvruchten en steenkolen.

Voor de nederlandsche handelmaatschappij werden alhier aangevoerd: 3269633 ponden koffij, 5181522 dito suiker, 160950 dito tin en 30386 bossen bindrotting, waarvan de drie eerste artikelen werden opgeslagen, terwijl het laatste naar Amsterdam werd vervoerd. Voorts werden als nog uit zee aangebragt 268079 ponden rijst, 19500 dito schaal- en 64527 mudden maatkolen uit Engeland, *benevens verschillende* andere artikelen, waarvan de specifieke opgaaf te veel ruimte zoude vereischen. Wat verder de steenkolen betreft, bepaalde de invoer zich uit Belgie tot 33266 mudden maat- en 8250 ponden schaalkolen, en uit Pruissen tot 17820 mudden maatkolen.

De uitvoer naar zee was iets belangrijker dan in de vorige jaren.

Wat de koloniale waren aangaat, zoo werden, na de te Amsterdam en Rotterdam gehouden veilingen, onmiddellijk meer balen koffij afgeleverd (33893 balen), en alzoo minder op de ontvangceel gelegd (245000 dito) dan in 1859. Van de suiker werden dadelijk 15331 kanassers verzonden, terwijl er 6516 onder berusting der maatschappij bleven liggen; van de tin bepaalde de aflevering zich tot 7038 blokken, tegen 1500 die op ontvangcedul werden gelegd.

Hier op laten burgemeester en wethouders het verslag volgen:

Reeds in het vorig jaarverslag maakten wij melding van het gering aandeel, dat de zeeuwsche schepen in 1859 gehad hebben in den aanvoer der voor Middelburg door de Nederlandsche handelmaatschappij bestemde producten. *Toen het* ons evenwel later bleek, dat de negen voor Middelburg bevrachte en aldaar niet te huis behoorende schepen, de stad zelve niet hadden bereikt, ten gevolge der aan die bodems *verleende vergunning, om elders te lossen en de lading door zoogenaamde* ligters naar de plaats der bestemming te vervoeren, welke gunst aan middelburgsche schepen, voor Rotterdam of Amsterdam gecharterd, hoe wel ook gedeeltelijk vooraf moetende ligten, geweigerd was, meenden wij, nu het al te zeer de belangen dezer Gemeente en hare ingezetenen trof, met de nederlandsche handelmaatschappij dienaangaande in briefwisseling te moeten treden.

Wij vermoedden, dat men van den minder gunstigen toestand van het havenkanaal (hoe zeer die voor middelburgsche en vreemde schepen althans wel de zelfde zijn zal) gretig gebruik had gemaakt, om aan deze gemeente dergelijk voordeel te onthouden, doch drongen met den meesten ernst er op aan, dat in de thans aangenomen wijze van lossen spoedig zoodanige wijziging mogt gebragt worden, dat de voor Middelburg bestemde schepen, onverschillig voor welke reederij, na behoorlijk geligt te zijn, ook te Middelburg moeten binnen komen en verder ledig lossen, zoo als in de hollandsche steden geschiedt, terwijl, zoo men daartoe eene meerdere uitdieping van gezegd kanaal mogt willen afwachten, zij de maatschappij dringend verzochten, aan de reederijen die verlangden *elders dan hier te lossen*, uitdrukkelijk te kennen te geven dat hun verzoek slechts bij uitzondering ingewilligd werd.

Is de elders gevestigde handel toch eenmaal aangewend om *in het marinedok te Vlissingen te lossen en te timmeren*, dan wordt dit regel en eene lossing alhier uitzondering.

Bij schrijven van den 19 april 1860 berigtte de Nederlandsche handelmaatschappij, aan burgemeester en wethouders dat *men zoo veel mogelijk trachtte voor de terugreis op Middelburg* zeeuwsche schepen te bevrachten, terwijl de bedoelde vergunning om elders te lossen, slechts tijdelijk voor eene lading verleend wordende, hare aanleiding had gevonden in den toestand der haven. Zoodra daarin echter eene gewenschte verbetering tot stand mogt gekomen zijn, waardoor aan de schepen gelegenheid zoude gegeven worden, om met eenen diepgang van 4,8 ned. el, gelijk aan dien voor het Noordhollandsche kanaal vereischt, naar de bestemmingsplaats op te komen, dan was de maatschappij gaarne bereid om harerzijds mede te werken, door de vergunning om elders te lossen niet meer te verleenen.

De binnenlandsche handel heeft, even als vroeger, zich hoofdzakelijk, buiten artikelen van consumptie, bepaald tot de voortbrengselen van den landbouw, waarin geene meerdere levendigheid dan in het vorig jaar waargenomen is.

De aanvoeren van granen uit de naburige eilanden op de middelburgsche graanmarkt zijn geheel het jaar klein gebleven, waarvoor men als oorzaak meent te moeten aannemen, dat het getal landmarkten in Zeeland allengskens toeneemt, zoo dat de landlieden minder genoodzaakt worden hunne granen naar eene hoofdmarkt ten verkoop te zenden, terwijl tevens het koopen op het land zelfs meer en meer algemeen wordt.

De handel was minder uitgebreid dan gewoonlijk, waartoe *veel bijbragt het mislukken der peulgewassen*, welke anders een zoo groot bestanddeel van de walchersche producten uitmaken.

De handel in meekrap is gedurende het geheele jaar vrij levendig geweest; deze bepaalde zich echter alleen tot het binnenland voor dagelijksche behoeften van de garancinefabrieken; het buitenland heeft bijna niets getrokken, om reden dat de zeeuwsche meekrap, van het instellen van de nieuwe teelt af, verre boven de buitenlandsche markten in prijs stond, welke slechte verhouding gedurende de laatste maanden van het jaar bleef voortduren.

Daar de opbrengst van meekrap voor de bestaande behoeften veel te klein was, werden de prijzen onnatuurlijk hoog opgedreven; hetgeen wel in het voordeel van den landbouwer doch zeer in het nadeel van den handel was, en welke onnatuurlijke positie dan ook niet zal kunnen blijven voortduren.

De buitengewoon groote opbrengst der grasteelt gaf den hooihandel eene ongekende uitbreiding. Immers werden uitsluitend tot verscheping 833,900 pond gewogen, behalve hetgeen de afzenders zelve wogen. Hiervan werden 475,575 pond binnen 's land vervoerd, en het overige uitgeklaard naar België en Engeland. De heer B. A. Fokker schafte zich voor dezen handel twee hooipersen aan, en door het daarmede geperste hooi te verladen in de doorgaans met ballast naar de engelsche havens terugkeerende koolschepen, onstond er hier *als het ware een nieuwe tak van industrie.*

In de jaar- en weekmarkten had geene verandering plaats.

Er was weinig verandering ten gunste der buitenlandsche zeevaart te bespeuren. De vrachten, hoewel in de Oost-Indiën *tijdelijk verbeterd, bleven overigens laag.*

Gedurende 1860 zijn in het geheel alhier uit zee aangekomen: 5 barken, 10 brikken, 17 schooners, 9 kofschepen en 1 sloep, te zamen metende 7228 zeetonnen. Van deze voeren 27 onder nederlandsche, 13 onder engelsche, 1 onder hanoversche en 1 onder belgische vlag.

Al deze schepen, met 2 barken van 1504 zeetonnen, in 1859 binnengekomen of van stapel geloopen, zijn in den loop des jaars weder vertrokken, behalve 2 barken en 3 kofschepen, te zamen metende 1749 zeetonnen, die ultimo december nog hier vertoefden.

Acht schepen werden door de Nederlandsche handelmaatschappij bevracht, om in het volgende jaar op hier geladen terug te keeren, van welke vijf te Middelburg, twee te Rotterdam en een te Zierikzee te huis behoorden.

Deze gemeente heeft ongelukkiger wijze haar aandeel gehad in de talrijke rampen, welke in het afgeloopen jaar op zee hebben plaats gehad. Van de kof Adolf Eduard, alhier te huis behoorende en op reis van Engeland naar deze stad, werd sedert april niets meer vernomen, even min als van de schooner Louise, in october van Riga naar hier vertrokken, welke *beide schepen dus als verloren zijn te beschouwen.*

In den loop van het jaar werden daarentegen door de firma Boom & comp. twee andere schepen voor deze stad in de buitenlandsche vaart gebragt, de schooner Catharina Elisabeth, metende 115 zeetonnen, en de schoonerkof Catharina, metende 92 zeetonnen.

De ongunstige toestand, waarin de scheepvaart voortdurend verkeert, heeft ook dit jaar grooten invloed uitgeoefend op de alhier gevestigde werven, alwaar geene nieuwe schepen op stapel gezet, noch te water gelaten zijn.

Op de werf der Commercie-compagnie bepaalden zich de werkzaamheden tot den verderen bouw van het op stapel staande barkschip, den aanbouw van eenige schepen voor de binnenlandsche vaart en de gewone herstellingen der hier te huis behoorende bodems, waarmede men voortdurend 25 werklieden bezig hield.

Op de werf De volharding werd afgewerkt het ten vorigen jare te water gelaten barkschip Burgemeester van Middelburg. Voorts werd voortgegaan met het sloopen van een door de eigenaren dier werf gekocht barkschip en de herstellingen der aan hunne reederij toebehoorende zeeschepen, ten *gevolge waarvan in den aanvang des jaars het personeel werk*lieden ruim 60 bedroeg, hetgeen achtereenvolgens tot een tiental verminderd is.

De eenige tak, welke aldaar nog wat bezigheid verschafte, *was de fabriek van ijzeren masten en waterketels*, van welke laatsten verscheidene voor de marine werden afgeleverd.

Het getal der binnengeloopen rivierschepen bedroeg 967, waarvan 4 onder belgische, de overigen onder nederlandsche vlag; 579 schepen van 50 ton of daar beneden en 388 van 51 tot 100 ton of daar boven.

De stoomsleepdienst op de Ooster- en Wester-Schelde, waarvan de concessionarissen alhier gevestigd zijn, gaat geregeld voort met hare twee stoombooten. De concessie dezer dienst is thans ook uitgestrekt tot het slepen van schepen tusschen Brouwershaven en Hellevoetsluis, Dordrecht en terug.

Op de Kleine werf, hoofdzakelijk bestemd voor den binnenlandschen scheepsbouw, was gedurende het geheele jaar voldoende werk.

Het getal der door de commissie tot het examineren van varenslieden geëxamineerde personen is in dit jaar van 16 tot 44 geklommen. Door haar werden uitgereikt 20 diploma's voor eersten, 8 voor tweeden en 13 voor derden stuurman voor de groote vaart, terwijl zij zich verpligt zag 3 personen af te wijzen, als niet de vereischte bekwaamheden bezittende.

De dezerzijds voorgenomene regeling der beurtveren, waarvan in het verslag sprake is, werd herhaaldelijk door ons medegedeeld, even als het aanhouden der verdere regeling, in afwachting van een wet op dit onderwerp.

De vaart met eene schroefstoomboot van Amsterdam naar Gouda, Rotterdam, Dordrecht en Middelburg, later alleen voor goederen vergund, had zeer ongeregeld plaats.

De bestaande middelen van vervoer ondergingen geen andere wijziging dan eene overdragt der concessie voor de diligencedienst naar Vlissingen op en af de stoombooten, en der vrachtwagendienst op Domburg.

Uit het jaarverslag omtrent den toestand der gemeente Goes over 1860, stippen wij het volgende aan:

De bevolking is toegenomen met 33 zielen en bedraagt thans 5807.

Verkiezingen hebben alleen plaats gehad voor de tweede kamer der staten generaal, waarbij de heer B. P. G. van Diggelen herkozen is.

Het gemeentebestuur bleef onveranderd. In het personeel der ambtenaren ontstonden de volgende veranderingen. De commies ter secretarie overleden zijnde, is die betrekking onvervuld gebleven en opgedragen aan den griffier en een der boden. Met 1 januarij 1861 is als archivaris benoemd de heer dr. Soetbrood Piccardt. In den loop des jaars is de brandweer bij loting geheel georganiseerd. In plaats van den heer C. Douw Snijder is tot hulponderwijzer op de fransche jongensschool benoemd de heer C. Hofman, terwijl de hulponderwijzer L. A. Snijder nog niet vervangen is.

Plaatselijke verordeningen zijn niet vastgesteld.

Met het drukken van den catalogus wordt voortgegaan; er bestaat hoop, dat zulks dit jaar zal kunnen voltooid worden.

De geldmiddelen der gemeente zijn in normalen toestand; *telken jare wordt* van de schuld een zeker gedeelte door uitloting gekweten.

De gemeentegebouwen zijn in goeden staat, de hooge pachtsommen getuigen van de steeds toenemende waarde der *gronden.*

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig; in den aanvang des jaars was het ziekte karakter catharraal rheumatisch, later deden zich eenige gevallen van bot voor, alsmede enkele van kinkhoest; over het geheel waren er weinig zieken.

Betrekkelijk de militie en schutterij worden geene bijzonderheden vermeld.

Ten opzigte der kerkelijke zaken vermeldt het verslag het overlijden van den heer W. L. van Oosterzee en de beroeping van den heer Drost; het vertrek van den kapellaan Schuurmans en de aankomst van den kapellaan van Hertum.

Nopens het onderwijs is het verslag uitvoerig. Over het algemeen is men tevreden over het onderwijs en het personeel der onderwijzers. De zaak van het schoolwezen eerst dit jaar in werking getreden en geregeld, meent men zich van een voorbarig oordeel te moeten onthouden.

De maatschappijen en genootschappen tot bevordering van kunsten en wetenschappen, bleven de zelfde, in haren toestand is geen noemenswaardige verandering gekomen.

Het armwezen is mede niet ongunstig te noemen; het getal *verpleegden nam niet toe, doch door de duurte van verschil*lende artikelen, was de verpleging in gestichten kostbaarder.

Van de leenbank werd meer gebruik gemaakt dan het vorige jaar, waardoor dan ook het deficit van het vorige jaar, nagenoeg f 200 minder bedraagt, dan het vroegere.

De straatverlichting is de 4 eerste maanden des jaars met olie geschied; in den zomer is de gasfabriek gebouwd en den 27 augustus 1860 voor het eerst gaslicht ontstoken; even als bij iedere nieuwe inrigting had men met allerlei zwarigheden te kampen, vooral met de felle vorst. Er is echter grond om te verwachten dat de bestaande gebreken dit jaar zullen worden verbeterd, aangezien het gas, ondanks andere moeijelijkheden, doorgaans zuiver en helder brandende was.

Het getal in bewaring gestelde personen bedroeg 65, zijnde 52 van het mannelijk, 13 van het vrouwelijk geslacht.

De voeding en het onderhoud der gevangenen was aanbesteed tegen 32 ct. daags.

De bouw der nieuwe gevangenis gaat traag voort en het laat zich aanzien, dat op deze wijze nog een geruime tijd verloopen zal, eer het gebouw in gebruik zal kunnen worden genomen. De gezamenlijke kosten van onderhoud der gevangenen bedroegen f 4443,59.

Voor den landbouw was het afgeloopen jaar ongunstig. Alleen gras- en hooilanden maakten daarop eene gunstige uitzondering.

Ten opzigte der fabriek-nijverheid *verwijst het verslag* naar dat van het vorig jaar, zijnde de alcohol fabriek ingerigt tot garancine fabriek, terwijl de gasfabriek nieuw gesticht is.

Handel en scheepvaart even als vroeger, zonder noemenswaardige variatie; in de middelen van communicatie geen verandering, dan alleen deze, dat de kosten van het telegraafkantoor tegenwoordig bestreden worden door de opbrengst der berigten.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.